

DEN ÄLDSTA SKANDINAVISKA VAPEN- PÄRMSTÄMPELN

Av

PER HIERTA

NÅGON GÅNG i mitten av 1800-talet erhöi Kungl. Biblioteket som gåva ett exemplar av »vallmotryckarens» i Lübeck upplaga av Sunte Birgittens openbaringe, 1496 (Hain 3206; Stockh. 218). Det rätt hårt restaurerade originalbandet hade på bakpärmens jämte några typiska Lübeck-stämplat även en liten egendomlig vapenstämpel, bestående av en snett ställd sköld med sex tomma fält, stödd mot en kräckla, som omges av bokstäverna B G (fig. 1). Klemming identifierade vapnet med det som fördes av biskop Brynolf Gerlachsson i Skara (1478—1505), och då även bokstäverna stämde, ansågs boken vara en spillra av denne prelat's tyvärr okända bibliotek. På Skarabiskoparnas borg, det gamla stolta Leckö, finnas ännu tvenne biskop Brynolfs vapensköldar som minnen av hans byggnadsverksamhet, fast knappast någöndera på sitt ursprungliga ställe. Den ena (fig. 2) är en stensulptur i loggian, den andra (fig. 3) ett träsnideri på en dörr, och man kan ej tveka om bådas fullständiga likhet med skölden i pärmstämpein.

Fig. 1.

Emellertid tiga hävderna om något biskop Brynolf tillhörigt bibliotek, och å andra sidan äro vapenstämplar för enskilda personer på inkunabelpärmarna något så sällsynt, att det måste väcka stor förvåning att finna denna lyx i det lilla Skara. I Skandinavien dröjer det i själva verket nästan 100 år, innan man nästa gång kan påvisa någon vapenpärmstämpel, och man kan ej undra på, om den svenska proveniensen från flera håll betvivlades. Teoretiskt är det ju möjligt, att två biskopar på samma tid kunna hava haft samma vapen och samma initialer — men den praktiska sannolikheten